

Aanvulling reactie van CGOB De Herberg op Wijziging Besluit kwaliteit gastouderbureaus en Besluit landelijk register kinderopvang ivm verbetertraject gastouderopvang

Graag wil ik nog verder ingaan op de toelichting vanaf blz. 17 van de conceptwijziging.

Uitwerking permanente educatie

Er wordt gesteld dat de gastouder verantwoordelijk wordt gemaakt voor het volgen van de permanente educatie. Echter verderop staat vermeld dat de *bemiddelingsmedewerker of de pedagogisch beleidsmedewerker de doelen van permanente educatie gaan opstellen voor de gastouder*. Daarnaast lees ik dat het *de taak van het gastouderbureau is om scholing aan de gastouder aan te bieden*. Mijns inziens staat dit haaks op elkaar. Het gastouderbureau moet samen met de gastouder de doelen opstellen en het aanbod aan scholing bieden, liefst afgestemd op de persoonlijke doelen van de gastouder, maar de gastouder is verantwoordelijk om deze te volgen.

Daarnaast lees ik dat de toezichthouder hierover met de gastouder het gesprek gaat voeren. *'Dit biedt de toezichthouder de mogelijkheid om met de gastouder het gesprek te voeren over hoe de coaching heeft plaatsgevonden, wat de gastouder hiervan heeft opgestoken en meeneemt in de dagelijkse werkzaamheden.'* Dit schendt de privacy, bij de kinderopvang wordt ook niet met pedagogisch medewerkers uitgebreid in gesprek gegaan over hun persoonlijke coachingsdoelen.

En bij wie komen deze kosten voor het volgen van de permanente educatie te liggen?

Ik lees in de toelichting dat een gastouder gemiddeld 5 kinderen opvangt. Daarvoor moet ze dan 7 uur per jaar permanente educatie volgen? Daarbij wordt ook geen rekening gehouden met hoeveel dagen en uren de gastouder werkt en of dit dan nog in verhouding is.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker

a. Zoals in het wijzigingsbesluit is toegelicht *is per gastouder vier uur aan inzet van de pedagogische beleidsmedewerker nodig: drie uur coaching en één uur ter voorbereiding en/of verslaglegging*. Normaliter is het niet te doen om in keer een coachingsgesprek van 3 uur uit te voeren of te volgen. In praktijk zul je dit in 2 of 3 gesprekken moeten splitsen en dan is 1 uur voorbereiding en verslaglegging wel heel weinig voor die drie uur. De vraag is ook hoe je deze extra uren en taken in de al bestaande 16 uur per jaar per gastouder gestopt krijgt. Lukt dat niet, dan brengt dit hoge kosten met zich mee. Daarbij bestaat voor gastouderbureaus ook de onzekerheid volgens welke inschaling de pedagogisch beleidsmedewerker gezien moet worden.

b. Ik lees het volgende: *'In een jaar kan een pedagogisch beleidsmedewerker die 32 uur per week en 46 weken per jaar werkt voor 1.472 uur worden ingezet en hiermee dus 368 gastouders coachen. Uit het onderzoek van het Kohnstamm Instituut blijkt dat maar 1,4% van de gastouderbureaus meer dan 368 gastouders bemiddelen en dus meer dan één pedagogisch beleidsmedewerker nodig zullen hebben. Van de 422 gastouderbureaus (ijkdatum december 2024) geldt dus voor circa 416 gastouderbureaus zij met één*

pedagogisch beleidsmedewerker aan de eisen voor inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker kunnen voldoen.'

Ten onrechte wordt uitgegaan van de aanname dat die 416 gastouderbureaus allemaal een pedagogisch beleidsmedewerker in dienst kunnen nemen die 32 uur per week werkt. Gastouderbureaus zullen vooral hun al in dienst hebbende bemiddelingsmedewerker willen opleiden tot pedagogisch beleidsmedewerkers. Ten onrechte wordt aangenomen dat deze bemiddelingsmedewerkers allemaal 32 uur werken (en dat in een land als Nederland waarin veel vrouwen (het zijn met name vrouwen die in de kinderopvang werken) parttime werken). Wanneer je geen bemiddelingsmedewerker hebt die 32 uur werkt, moet je al snel twee bemiddelingsmedewerkers bijscholen. Bovendien is één pedagogisch beleidsmedewerker ook kwetsbaar bij ziekte, zwangerschapsverlof of uitval.

c. *'De kosten voor dit scholingsaanbod bedragen circa € 795'*. Ik kan deze opleidingen niet vinden. De kosten voor scholing ligt tussen de 800 tot 1595 euro en vragen een tijdinvestering van 4-8 maanden. Het is niet even een cursus, dat gevolgd moet worden. Moet je meer bemiddelingsmedewerkers opleiden, dan liggen deze kosten hoger.

d. *'Als een gastouderbureau de pedagogisch beleidsmedewerker extern inhuurt voor de coaching van gastouders leidt de opleidingseis in deze wijzigingsregeling dus niet tot extra regeldrukkosten voor deze houders. Omdat de instroom van nieuwe gastouderbureaus per jaar beperkt is, is er hoofdzakelijk sprake van incidentele regeldrukkosten. Alle geregistreerde gastouderbureaus moeten na inwerkingtreding van deze maatregel eenmalig kosten maken om aan de opleidingseis voor de pedagogisch beleidsmedewerker te voldoen.'*

Dit stuk impliceert dat de extern ingehuurde pedagogisch beleidsmedewerker of intern opgeleide pedagogisch beleidsmedewerker voor altijd bij het gastouderbureau blijft werken en nooit meer een andere baan zal zoeken. Dit lijkt mij in de praktijk niet werkbaar. Wanneer de pedagogisch beleidsmedewerker een andere baan vindt, zul je op zoek moeten gaan naar een nieuwe pedagogisch beleidsmedewerker. Wanneer iemand daarvoor nog niet de papieren heeft, moet deze persoon alsnog weer een opleiding volgen. En wat te denken van de flexibiliteit van de pedagogisch beleidsmedewerker. Haar uren zijn gebaseerd op het aantal gastouders. Binnen een kinderopvangcentrum die al een aantal jaar draait, weet je ongeveer het aantal kindplaatsen wat je ingevuld krijgt en hoeveel pedagogisch medewerkers je nodig hebt of in dienst hebt. Omdat de coachingsuren zijn gebaseerd op het aantal fte aan pedagogisch medewerkers, fluctueert dat niet zo veel. Maar binnen de gastouderopvang is momenteel een groot verloop. Waarbij de vraag is wat de nieuwe wet- en regelgeving gaat doen met de uitstroom van gastouders en de bemoeilijkte instroom van gastouders door de nieuwe opleidingseisen. Wanneer de daling van het aantal gastouders blijft doorzetten, zal het lastig zijn voor werkgevers om de pedagogisch beleidsmedewerker een vast aantal uur te geven en is ook de uitstroom van een pedagogisch beleidsmedewerker groot.

e. *'De begeleiding en bemiddeling door het gastouderbureau kent twee nieuwe bepalingen, namelijk dat de gastouder en gastouderbureau de permanente educatie en invulling van de coaching bespreken. Per saldo zal het gastouderbureau jaarlijks in*

(bestaande) gesprekken gemiddeld 20 minuten per gastouder extra nodig hebben om aan de nieuwe bepalingen te voldoen.'

Dit staat ook haaks op eerdere bepalingen, waar staat dat ook een bemiddelingsmedewerker het voortgangsgesprek kan voeren en daarin de doelen voor pedagogisch educatie kan opstellen. Het voortgangsgesprek en de risico-inventarisatie zijn dan de twee bezoeken die het gastouderbureau middels de bemiddelingsmedewerker bij de gastouder aflegt. Verder staat weer dat de pedagogisch beleidsmedewerker de doelen voor de pedagogische coaching met de gastouder moet opstellen. Wanneer de pedagogisch beleidsmedewerker niet het voortgangsgesprek voert, maar de bemiddelingsmedewerker, komt er dus nog een gesprek bij. Daarbij kan het zo zijn dat de pedagogisch beleidsmedewerker de coachingsdoelen met de gastouder opstelt en de coachingsgesprekken voert, maar de pedagogische praktijk bij de gastouder nooit heeft gezien. Wil ze dit wel, dan zit je al snel op 3 bezoeken. Voert de pedagogisch beleidsmedewerker ook het voortgangsgesprek, dan beperk je de bemiddelingsmedewerker behoorlijk in haar werkzaamheden. Meer dan de risico-inventarisatie, intake en koppelingsgesprekken zal ze dan niet meer met de gastouder voeren.

Regeldrukverlaging

'Daar staat tegenover dat enkele bepalingen worden gewijzigd om de regeldruk te verlagen. Het koppelingsgesprek en het voortgangsgesprek hoeven niet meer verplicht op de voorziening voor gastouderopvang plaats te vinden. Daarnaast wordt de ouderevaluatie gewijzigd naar een inspanningsverplichting. Het gastouderbureau moet de evaluatie wel aanbieden aan ouders, maar kan er niet op afgerekend worden als de vraagouder weigert om deel te nemen. Deze situatie leidde in de praktijk tot regeldruk bij het gastouderbureau, omdat zij de verplichting hadden de opvang met de ouders te evalueren, terwijl bleek dat ouders hier geen behoefte aan hadden en weigerden om deel te nemen. Gemiddeld kan het wijzigen van deze verplichtingen een gastouderbureau vier uur tijdswinst opleveren.

Er staat niet dat de ouderevaluatie, het voortgangsgesprek en koppelingsgesprek niet meer gevoerd hoeft te worden. Er staat enkel dat wanneer een vraagouder weigert deel te nemen, je er niet meer op afgerekend kan worden als bureau. En dat het voortgangsgesprek en koppelingsgesprek meer op de gastouderlocatie hoeft plaats te vinden, levert wellicht wat reistijdvoordeel op. Maar naar mijn mening is het onbegrijpelijk dat dit 4 uur tijdswinst op kan leveren. Bovendien vraag ik mij af wanneer de pedagogische praktijk wordt beoordeeld bij de gastouder, als niet beschreven staat dat de coaching en voortgangsgesprek niet meer op de opvanglocatie hoeven plaats te vinden.

Ontbreken van tijdige subsidie

De functie van gastouder (niet in loondienst) wordt naar verwachting opgenomen in de nieuwe versie van het Ontwikkelpad kinderopvang. Het voornemen is voor de periode 2025 tot en met 2027 vanuit de SLIM-scholingsregeling subsidie beschikbaar te stellen voor het volgen van scholing die onderdeel is van ontwikkelpaden voor maatschappelijk cruciale sectoren, zoals de kinderopvang. De kosten voor bij de functie van gastouder passende scholing, zoals het keuzedeel 'Werken met kinderen in de gastouderopvang' zouden daarmee, als de scholing aan de in de SLIM-scholingsregeling gestelde voorwaarden

voldoet, subsidiabel kunnen worden. Naar verwachting wordt hiertoe in februari 2025 een wijziging van de SLIM-scholingsregeling gepubliceerd. Geregistreerde gastouderbureaus kunnen, als zij aan de voorwaarden voldoen, een tegemoetkoming ontvangen voor de kosten om een opleiding te volgen die potentiële gastouders volgen om te kwalificeren als gastouder. Hiermee kunnen de kosten om aan de verplichte aanvullende pedagogische module voor potentiële gastouders te voldoen aanzienlijk worden beperkt.

In een toekomstige versie van het Ontwikkelpad zou ook de functie van pedagogisch beleidsmedewerker bij een gastouderbureau opgenomen kunnen worden. Hiermee zou de benodigde scholing, als deze aan de voorwaarden voldoet, in aanmerking kunnen komen voor subsidie op basis van de SLIM-scholingsregeling.

Het is ongelofelijk dat er met de voorbereiding op de ingang van de wet- en regelgeving niet al een ontwikkelpad voor de functie van pedagogisch beleidsmedewerker op basis van SLIM-subsidie beschikbaar is. Gastouderbureaus zijn nu al hun bemiddelingsmedewerkers aan het bijscholen en moeten deze kosten nu maken, zonder dat er SLIMsubsidie beschikbaar is.

Voor toekomstige gastouders is het fijn als er ook SLIM subsidie beschikbaar gesteld wordt. Wel is het jammer dat de regeldruk daarvoor wederom bij de gastouderbureaus komt te liggen.

Conclusie

Al met al maak ik mij zorgen over het voortbestaan van de gastouderopvang. Enerzijds door de enorme regeldruk die ermee gemoeid is, als ook de kosten die ermee gepaard gaan en niet meer in verhouding zijn tot wat gastouders en gastouderbureaus aan inkomsten ontvangen. Te midden van een markt, waarin het aantal gastouders al flink is gedaald. Er is sprake van een terugloop van 41% (12.582 gastouders zijn gestopt in de afgelopen 5 jaar (maart 2018-maart 2023). Dit betekent een verlies van ongeveer 50.000 kindplaatsen. (Bron: Cijfers uit Landelijk Register Kinderopvang). Onderzoek uitgevoerd door AYIT Consultancy geeft aan dat de reden hiervan ligt bij het feit dat de kostprijs voor gastouders boven het maximale uurtarief aan kinderopvangtoeslag ligt. De kostprijs voor de gastouderopvang lag in 2023 op €9,62 per uur, 43% boven het KOT-tarief voor de gastouderopvang (Bron: [AYIT Consultancy](#)). Dit beeld was er al zonder de regeldruk en de kosten van de veranderende wet- en regelgeving. En dan zijn er nog geen cijfers beschikbaar van de kostprijs van gastouderbureaus.

Daarnaast speelt de vergrijzing binnen de gastouderopvang. De gemiddelde leeftijd van gastouders is 50 jaar. Meer dan 50% van de gastouders valt in de leeftijdscategorie 50 tot 70 jaar (Bron: [Kohnstamm onderzoek 2022](#)). De vraag naar kinderopvang groeit alleen maar, terwijl er weinig toestroom is van nieuwe, jonge gastouders. Gastouderbureaus moeten rekening houden met een dalend aantal gastouders en dus ook met een dalende omzet. Dit terwijl de kosten alleen maar toenemen, denk aan personeelskosten, software, website, EHBO, etc. Ook gastouders kampen met stijgende kosten: energiekosten, de kosten voor fruit, eten en drinken. Gastouders zijn zelfstandigen en moeten bovendien zelf sparen voor hun pensioen en uitval door ziekte en vakantie. Deze kosten worden niet gedekt door de (minimale verhoging van) de kinderopvangtoeslag. Ook wordt het verschil

in het maximale uurtarief van de kinderopvangtoeslag voor de gastouderopvang steeds groter in vergelijking tot kinderopvangcentra. Het verschil is inmiddels meer dan 2 euro.

De nieuwe wet- en regelgeving komt daar nu extra bovenop, die eveneens vergaande kosten met zich meebrengt. Met name de maatregelen als het jaarlijks bieden van drie uur coaching op HBO-niveau door gastouderbureaus, alsook de zeven uur permanente educatie voor gastouders, brengen voor gastouders en gastouderbureaus hoge kosten met zich mee. Wanneer deze verdisconteerd zouden worden in het uurtarief, zou dit ver boven het maximale uurtarief aan kinderopvangtoeslag uitkomen. Hiermee komt de toegankelijkheid voor ouders voor de gastouderopvang behoorlijk onder druk te staan. Het lijkt of aan de ene kant de regels steeds meer gelijk worden getrokken met die van de kinderopvang, terwijl aan de andere kant er veel te weinig beweging is om ook diezelfde verdiensten er tegenover te zetten. Ik ben benieuwd naar de rekenkundige onderbouwing van het verschil in kinderopvangtoeslag tussen de gastouderopvang en die van BSO en dagopvang. Het verschil tussen gastouderopvang en dagopvang is al 2,61 euro per uur. Wanneer de regels steeds meer gelijk getrokken worden met die van de kinderopvang, verdienen gastouders en gastouderbureaus dat daar ook dezelfde verdiensten tegenover staan. Zo neem je gastouders en gastouderbureaus serieus!

Met vriendelijke groet,

Eline Nikkels

CGOB De Herberg Coöperatie U.A.

De Schutterij 2
3905 PL Veenendaal